

§ 6**Yttrande över remiss av Departementsskrivelsen Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)**

AMN 2019-0363-1.6

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat *Departementsskrivelsen Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet för romska frågor* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Utredningen har haft i uppdrag att närmare utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. Utredningen lämnar förslag att en ny myndighet inrättas som bland annat ska ha till uppgift att initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande samt bidra till utvecklingen av det romska civilsamhället genom olika insatser. Exempel på insatser som lyfts fram är att anordna återkommande landsomfattande sammankomster där minoriteten romers organisationer m.fl. kan mötas och diskutera minoritetens viktiga frågor. Andra förslag är att myndigheten ska synliggöra och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka antiziganism och diskriminering, levandegöra och sprida kunskap om minoriteten romers kultur, språk och historia samt främja högtidlighållande av centrala högtidsdagar för minoriteten romer.

Arbetsmarknadsförvaltningen välkomnar ett förstärkt nationellt ansvar kring arbetet att tillförsäkra mänskliga rättigheter för minoriteten romer. Förvaltningen har ingen uppfattning om den organisatoriska lösning som föreslås. Arbetsmarknadsförvaltningen saknar dock en tydlig beskrivning av hur den föreslagna myndighetens arbete kan kopplas till kommunernas dagliga arbete. Kommunernas arbete för att stärka den romska minoritetens ställning vad gäller bland annat utbildning, inträde på arbetsmarknaden är helt avgörande för verklig inkludering och därför är det angeläget med ett stärkt nationellt stöd också till det lokala arbetet med romska frågor.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Ordföranden Fredrik Lindstål (C), ledamoten Andrea Ström m.fl. (M), ledamoten Jessica Sjönell (L), samt ledamoten Magnus Runsten (MP) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Ledamoten Martin Westmont (SD) framlade ett annat förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta enligt detta förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt ordföranden Fredrik Lindstål (C), ledamoten Andrea Ström m.fl. (M), ledamoten Jessica Sjönell (L), samt ledamoten Magnus Runsten (MP) förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Martin Westmont (SD) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna håller delvis med arbetsmarknadsförvaltningens uppfattning om oklarheter kring hur föreslagen myndighets arbete ska kopplas samman med den kommunala verksamheten. Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar redan idag aktivt för att inkludera alla medborgare, ett arbete som även innefattar stockholmare med romsk bakgrund.

Att tillgodose medborgarna med god samhällsvägledning och medborgarservice är en viktig uppgift för kommunen. Samhällsvägledning och service är dock något som alla svenska medborgare redan idag har tillgång till, även svenskar med romskt bakgrund.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Salar Rashid m.fl. (S) och ledamoten Rashid Mohammed m.fl. (V) lämnade följande särskilda uttalande.

Vi välkomnar utredningens intentioner att stärka romers rättigheter. Vi kan konstatera att alltför länge har antiziganism och diskriminering varit vardag för romer. Det måste få ett stopp och stat, kommun och regioner har ett särskilt ansvar för att säkerställa att alla får sina rättigheter tillgodosedda. Under mandatperioden

2014-2018 togs flera viktiga steg i arbetet med romsk inkludering i Stockholms stad. Tidigare var detta ett arbete som inte gavs någon plats i det stadsgemensamma arbetet, men nu deltar staden i det nationella utvecklingsarbetet och har arbetat framgångsrikt med brobyggare inom arbetsmarknad, skola och det sociala området.

Det står utom allt tvivel att mer behöver göras och mer permanenta strukturer bör sökas för de nationella insatser som görs. I betänkandet identifieras flera viktiga nationella uppgifter som bör ges en tydligare och mer varaktig roll än vad som är möjligt att åstadkomma inom ramen för Länsstyrelsen för Stockholms uppdrag. Detsamma gäller DO:s möjligheter att ta på sig en aktivare roll i arbetet med romsk inkludering. Vi instämmer därför i stort sett i utredningens bedömning och menar att permanenta resurser på nationell nivå behöver avsättas för att stödja den romska gruppens inflytande och organisering och för att stödja och följa upp det lokala arbetet i kommuner och regioner. Mycket talar för att det i likhet med hur den nationella förvaltningen i övrigt organiseras och styrs bör inrättas en myndighet för romska frågor.

Vi noterar dock i sammanhanget det kan komma att ske myndighetsförändringar som rör politiken för nationella minoriteter och att uppdraget för Forum för levande historia kan komma att påverkas till följd av att regeringen aviserat att ett nytt museum för Förintelsen ska inrättas. Vidare har riksdagen tillkännagett regeringen att en nationell institution för mänskliga rättigheter bör inrättas. Även detta kan komma påverka vilka uppgifter en myndighet för romska frågor bör hantera. Vår bedömning är därför att hur det nationella arbetet med romsk inkludering bör organiseras bör utredas vidare.

Ersättaryttrande

Ersättaren Maria Jansson (Fi) lämnade följande ersättaryttrande.

Vi välkomnar regeringens ansats om att inrätta en myndighet för romska frågor, inte minst mot bakgrund av den kritik som Sverige upprepade gånger fått från internationella granskningsorgan för bristande efterlevnad av romers mänskliga rättigheter. Vi välkomnar att förslaget lyfter antiziganism som en av de tydligaste orsakerna till minoriteten romers situation idag, och att myndigheten ges ett tydligt uppdrag att motverka detta.

Utredningen konstaterar att det som görs i dagsläget är otillräckligt och lyfter fram en rad problem som uppmärksammades av Kommissionen mot antiziganism. En myndighet för romska frågor skulle ha ambitionen att ta krafttag mot dem problemen. Vi

konstaterar att ett stort fokus för myndigheten föreslås vara att stärka det romska civila samhället, kulturen och språket, samt utveckla metoder mot diskriminering och antiziganism. Detta är mycket viktigt. Vi ser emellertid att åtgärder för att komma tillrätta med romers ekonomiska levnadsvillkor, bristande tillgång till arbete, bostad och likvärdig utbildning saknas. Som jämförelse kan nämnas att delegationen i Finland har bland sina uppdrag att ”ta initiativ för att förbättra romernas ekonomiska, sociala och kulturella levnadsvillkor”. Vi menar att arbetet för att förbättra romers ekonomiska levnadsvillkor måste finnas med i allt arbete för romsk inkludering.

Att motverka antiziganism och diskriminering är ett viktigt steg, men för att komma till rätta med den strukturella diskrimineringen behövs fler riktade arbetsmarknadsåtgärder som erbjuder romer en väg in i arbetslivet. Uppsökande arbete genom exempelvis brobryggarverksamhet är värdefullt då det bygger på tillit och förståelse för de egna livsvillkoren. Bland de uppdrag som andra myndigheter ansvarar för nämns uppdraget till Arbetsförmedlingen att under 2016-2019 vidareutveckla arbetet med romsk inkludering i sin verksamhet. Mot bakgrund av regeringens tidigare nedskärningar på Arbetsförmedlingen undrar vi dock hur kapaciteten ser ut att vidareutveckla det arbetet i enlighet med uppdraget? Om ett ökat ansvar för dessa uppgifter faller på kommuner bör dessa få utökade resurser.

Vi vill i sammanhanget också passa på att belysa att utredningen nämner Malmö och Göteborgs kommunala center för romska frågor som positiva exempel i det kommunala arbetet med romsk inkludering. Utredningen önskar se en utveckling där fler kommuner börjar arbeta på ett motsvarande sätt. Här vill vi framhålla att Feministiskt initiativ lagt en motion i kommunfullmäktige om att inrätta just ett sådant center i Stockholms stad.

Något som utredningen saknar är en djupare jämställdhetsanalys. Det står att det främsta verktyget för jämställdhet är jämställdhetsintegrering, och att kvinnors delaktighet i arbetet är viktigt. Utöver det står väldigt lite om romska kvinnors och flickors särskilda villkor och behov. Det framgår inte hur könsfördelningen varit bland de romer som varit delaktiga i samrådsprocesserna, och vilka frågor som lyfts som viktiga för kvinnor i de dialogerna. Utifrån de erfarenheter vi har av möten med romska kvinno- och tjejjourer vet vi att våldsföråklaring anses viktig. Frihet från våld är en förutsättning för kvinnors och flickors egenmakt. Vi saknar också en intersektionell ansats i det arbete som myndigheten ska bedriva.

Att vara en underordnad grupp inom en minoritet kan ofta innebära en särskild sårbarhet. Att inkludera perspektiv som rör samtliga diskrimineringsgrunder och hur de samverkar är därför viktigt.

En fråga som lämnas obesvarad av utredningen är hur romska EU-medborgare som vistas i Sverige ska inkluderas i arbetet. Regeringens strategi för romsk inkludering för åren 2012-2032 gör ett tydligt undantag för utsatta EU-medborgare som alltså inte anses berättigade av att ta del av regeringens åtgärder. Medan Kommissionen mot antiziganism framhåller just denna grupps särskilda utsatthet, inte minst vad gäller hatbrott, dagliga kränkningar och allvarliga brott mot deras liv och boplatser. Kommissionen hade även en kritisk inställning till diskussionen om tiggeriförbud och inhumana avhysningar, brist på alternativa boendeplatser och skolgång till utsatta EU-medborgares barn. Av denna utredning framgår inte hur myndigheten kommer förhålla sig till romer som tillhör gruppen utsatta EU-medborgare. Vi anser att romer som är utsatta EU-medborgare också ska inkluderas i myndighetens arbete i någon form. Att barns rätt till skolgång ska säkras utifrån barnkonventionen och att eventuella avhysningar alltid ska följas av alternativa boendeplatser. Vi anser att denna grupp även ska ges möjlighet att läsa SFI och ta del av arbetsmarknadsåtgärder. För att garantera sådana insatser, som i dagsläget tillhandahålls av kommuner, bör kommuner få ökade resurser för att tillgodose dessa insatser. En myndighet för romska frågor kan inte ta ansvar för alla dessa frågor, däremot anser vi att denna målgrupp ska tas i beaktande inom ramen för myndighetens uppdrag.